

229887 - Birtakım Hediye Çeşitleri, Rüşvete Girer Mi

Soru

Bir devlet dairesinde çalışıyorum, iş arkadaşları arasında evlilik veya dostluk nedeniyle hediyeleşmenin hükmü nedir? Bazen bende, hediye ile rüşvet arasında ayırım yapamayacak kadar vesvese olur. Bazen iş yerine çikolata götürür ve tüm arkadaşlarıma veririm, bu durumda bölüm müdürümüze de versem caiz olur mu?

Ayrıca şunu sormak isterim: Annem hastanede tedavi görürken annemle daha fazla ilgilenmeleri için hastane çalışanlara çikolata ve para verirdik. Bu davranıştan dolayı pişmanım, tövbe etmek için ne yapmalıyım? Geçmiş namaz ve oruçlarım geçerli mi?

Detaylı cevap

Birincisi:

Hediyeleşmek, mustehap olup gönülleri ısıtan ve islam kardeşliği güçlendiren hususlardan biridir.

Rüşvet vermek ise haram olup zulme, başkaların haklarını ihlal edilmesine ve bencillığe neden olur.

İki davranış arasındaki fark çok açıktır. Hediye sevilen birisine verilirken rüşvet ise hak olmayan bir şeyi elde etmek veya aleyhe olan bir hakkı bertaraf etmek için verilir.

Görevlilere verilen hediyeler, şayet işinde yetkili olduğu için yani müdür, yargıç, vb. konumda olduğu için veriliyorsa haramdır. Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem bunu yasaklamıştır. Çünkü hediye kabul eden müdür veya yargıcın, hediye veren kişiye meyletmesine sebep olacak ve karşılığında hakkı olmayan bir şey vermesine neden olacaktır.

Bunun üzerine iş arkadaşlarına verdiğin şeyler hediye hükmünde olup rüşvet değildir. Çünkü veriş sebebi muhabbet ve dostluktur. Ayrıca hediye alandan bir beklenti içinde

değilsinizdir. Ancak müdüre verilecek şeyler rüşvet veya rüşvete vesile hükmündedir. Çünkü müdürün çalışanlar üzerinde yetkisi olduğu itibarıyla çalışana karşı kararlarını etkileyebilir.

Çikolata dağıtımı gibi önemsiz ve küçük şeyler insanlar arasında adet olarak bilinir ve rüşvet sayılmaz. Özellikle iş ortamında herkese dağıtılıyorsa tüm çalışanlara verilip sadece müdüre verilmemesi yakışık değildir.

İkincisi:

Hasta, doktor veya hemşireye hediye verilmemesi gerekir. Çünkü bu durumda kendisiyle daha fazla ilgilenilmesi ve diğer hastalara ilginin azalması söz konusudur. Bu durumda bazen hemşire hediye almadan görevini yapmaz hale gelebilir. Ancak çikolata gibi küçük şeyler affedilir. Çünkü insanlar arasında adete göre bu tür şeyler kabul edilir.

Şeyh A. Aziz b. Baz'a şöyle soruldu:

Tedavi sonrası doktora verilen hediye hediye hükmü nedir? Caiz mi, haram mı?

Cevap: Şayet doktor devlet hastanesinde görev yapıyorsa hiçbir şey verilmez. Ancak tedavi bitiminden sonra aralarında söz verilmeden verilmesinde sakınca yoktur. Ancak verilmemesi tedbir açısından daha iyidir. Çünkü aralarında gizliden anlaşma olabilir, kendisiyle daha fazla ilgilenir ve diğer hastaları ihmal edebilir. Gördüğüm kadarıyla doktor veya hemşireye hiçbir şey verilmemelidir, Tedavi bitiminden sonrası olsa bile. Böylece hilenin kapısı kapanmış olur. Bilakis ona dua eder ve Allah sana hayır olarak karşılık versin der. (Nur ala derb 19/380-381)

(83590) nolu sorunun cevabında görevleri nedeniyle görevlilere hediye verilmesinin caiz olmadığı açıklanmıştır.

Şayet bir Müslüman, haram olduğunu bilmediği bir davranışı yaparsa yüce Allah onu affeder. Yüce Allah şöyle dedi: "Yanıldığınız hususta size günah yoktur, fakat bilinçli ve kasıtlı olarak yaptıklarınızdan sorumlusunuz. Allah çok bağışlayıcı ve ziyadesiyle esirgeyicidir." (Ahzab 5)

Hükmü bilmeyen kimse, günahı kasten yapmaz. Bu durum sizin önceden kıldığınız namazları ve tuttuğunuz oruçları etkilemez. Yüce Allah önceden faiz yiyenler hakkında şöyle dedi: “Artık kime Allah’tan bir öğüt erişir de faizciliği bırakırsa geçmişteki kendisininindir, durumunun takdiri Allah’a aittir. Kim de yine faizciliğe dönerse işte bunlar orada devamlı kalmak üzere cehennemliklerdir.” (Bakara 275)

Sonuç olarak ey Allah’ın kulu! Anlattığınız davranışın ibadetlerinizle ilgisi yoktur. Yaptığınız davranış mübah veya haram olsun ibadetlerinize olumsuz etkisi yoktur. Ayrıca bunun yanlış olduğunu bilmiyordunuz ve yaptığınız davranış mübah olduğuna göre bir hata yoktur.

Size nasihatimiz: Kesinlikle vesveselerden tamamen yüz çevirin, Allah’a sığının ve aldırış etmeyin. Zira bu vesveseler size musallat olursa hem dünya hem de ahiretinizi mahveder.

Sitemizde vesvese ve tedavisiyle ilgili konular mevcuttur. Bunlardan istifade edebilirsiniz. Ayrıca güvenilir bir doktora görünmeniz hem fiziki tedavi hem de manevi ve davranışsal tedaviyi bir arada yapmış olursunuz. Böylece Allah’ın izniyle daha hızlı toparlanırsınız.

En iyisini Allah bilir.